

KONINKLIJKE NEDERLANDSE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN

KNAW Onderwijsprijs juryrapport profiel Cultuur en Maatschappij

Voor het profiel Cultuur en Maatschappij waren 107 werkstukken ingezonden. Dit aantal werd via een gedegen voorselectie gereduceerd tot 16 kansrijke werkstukken. De jury voor de werkstukken van het profiel Cultuur en Maatschappij bestond uit:

- Prof. dr. Ellen van Wolde, hoogleraar Oude Testament en Hebreeuws, Radboud Universiteit Nijmegen (voorzitter)
- Prof. dr. Joep Leerssen, hoogleraar Moderne Europese Letterkunde, Universiteit van Amsterdam
- Dr. Bé Breij, Universitair Docent (Latijnse) retorica, Radboud Universiteit Nijmegen
- Prof. dr. Herman Roodenburg, Onderzoeksleider Nederlandse Etnologie aan het Meertens Instituut (Meertens-KNAW)

De jury is bij veel werkstukken verrast door de originaliteit van de onderzoeksvraag en de diepgang van de uitwerking. In een aantal werkstukken schiet echter de wetenschappelijke onderbouwing tekort. Het blijkt soms moeilijk om niet naar een conclusie toe te schrijven, maar daadwerkelijk een hypothese objectief te toetsen. Daar staat tegenover dat veel werkstukken scherpe en interessante analyses van het onderwerp bevatten. De bevoegenheid waarmee veel werkstukken zijn geschreven is bewonderingwaardig en maakt het lezen van de werkstukken boeiend en zeer de moeite waard.

De winnaars van de KNAW Onderwijsprijs, profiel Cultuur en Maatschappij, zijn:

Titel: *De kameleon van het alfabet. De uitspraak van de letter 'r' nader bekeken.*
Auteurs: Dennis Vermeulen en Maartje Weterings
Docent: Jan Schippers (Nederlands)
School: Sint-Oelbertgymnasium (Oosterhout)

In het werkstuk *De kameleon van het alfabet. De uitspraak van de letter 'r' nader bekeken* komen de makers tegen hun verwachting in tot de conclusie dat het Nederlands van invloed is op de uitspraak van de 'r' door kinderen van allochtone afkomst. Dat hun 'r' wel degelijk anders is dan de 'r' die ze in hun moedertaal spreken, wordt onderbouwd met literatuuronderzoek, interviews met kinderen, enquêtes onder logopedisten en studie van filmpjes.

De jury spreekt zijn bewondering uit voor de originaliteit van het onderwerp. De uitwerking is zeer overzichtelijk gehouden. Er wordt op een goede manier aandacht geschonken aan de fonetiek, ofwel de techniek rondom de letter 'r'. Het werkstuk valt bovendien op door het uitgebreide veldonderzoek met behulp van interviews, enquêtes en filmpjes. De jury vindt het jammer dat de respons onder logopedisten teleurstellend is gezien het grote aantal aanschrijvingen. Dat doet echter niets af aan de kwaliteit van het onderzoek en de integriteit waarmee de onderzoeksresultaten worden gepresenteerd.

Titel: *De vuile handen van Willem van Oranje. Vader des vaderlands maar vader van alle vaderlanders?*
Auteurs: Aron Brouwer en Marthijn Wouters
Docent: P.A.B. Hoek (geschiedenis)
School: Murmellius Gymnasium (Alkmaar)

Het werkstuk *De vuile handen van Willem van Oranje. Vader des vaderlands maar vader van alle vaderlanders?* gaat over het hedendaagse positieve beeld van Willem van Oranje vergeleken met de historische feiten. De makers komen tot de conclusie dat de handen van Willem van Oranje verre van schoon waren en hij door de eeuwen heen is geïdealiseerd. Deze mythevorming begon zelfs al tijdens zijn leven.

Bij dit werkstuk is de jury zeer positief over de onderzoeksvraag die aansprekend is en conceptueel sterk. Met name de literatuurstudie is indrukwekkend en volledig. De makers hebben zich duidelijk uitgebreid verdiept in relevante literatuur over dit onderwerp. Zij hebben uit de veelheid van bronnen goede en interessante keuzes gemaakt. Het empirisch onderzoek had de jury graag hier en daar sterker gezien vanwege het risico op cirkelredeneringen. Desalniettemin vindt de jury dit werkstuk zeer goed geschreven en een verdiend prijswinnaar.

Titel: *Malevich en muziek. 'Is het mogelijk de kunsttheorieën van Kazimir Malevich toe te passen op het componeren van muziek?'*
Auteur: Fabian Westzaan
Docent: Marijke Heijloo (kunst algemeen, Nederlands)
School: College Hageveld (Heemstede)

De maker van het werkstuk *Malevich en muziek. 'Is het mogelijk de kunsttheorieën van Kazimir Malevich toe te passen op het componeren van muziek?'* heeft de titel van zijn werkstuk letterlijk ten uitvoer gebracht. Door zelf een muziekstuk te componeren volgens de 'regels' van Malevich toont hij aan dat de visie van Malevich op muziek in de praktijk toepasbaar is.

De jury is geraakt door de bevoegenheid waarmee dit werkstuk is geschreven. Het onderwerp is origineel, de schrijver is gedreven. Het onderwerp lijkt weerbarstig, maar wordt door de maker gestructureerd ontleed en onderzocht. Met name de analyse van de kunsttheorieën van Malevich vindt de jury zeer sterk. Bovendien neemt de maker 'risico's' met zijn onderzoek en weet hij de spanning van het onderzoek op te voeren door zich kwetsbaar op te stellen met als climax een eigen compositie.